

Gospodar in gospođinja

LETO 1934

18. APRILA

ŠTEV. 16

Pesa – najbolj hvaležna krmska rastlina

Odkar so vpeljali gojitev krmske pese, je goveja živina velik del zime preskrbljena z izvrstnim nadomestilom za zeleno krmo. Pri nas jo precej pridelujemo, vendar še ne v takem obsegu, kakor to zasluži z ozirom na svojo veliko hranilno vrednost in na njen pomen za vso domačo živino bodisi govedo, prašiče ali perutnino. Glede svoje porabnosti daleč prekaša repo, ki je bila pri nas vdomaćena že prej ne samo kot krma, ampak tudi kot človeška hrana. Našim poljedelcem pa pesa ne da še tako visokih pridelkov, kakor bi jih lahko, če bi jo znali vedno pravilno gojiti in oskrbovati.

Pesa je dveletna rastlina, ki v prvem letu nastavi debel koren, iz katerega v drugem požene betev s cvetjem in semenom. Najbolje uspeva na srednje težki ilovnati zemlji, ki je globoko obdelana, dobro zagnojena in skrbno negovana. Izmed gnojil ji najbolj prijata hlevski gnoj in gnojnica, ki jo zalagata z dušikom in kalijem, za njo nujno potrebni in najbolj učinkoviti rastlinski hranili. Zelo dobro ji deajo tudi umetna gnojila, zlasti dušična in kalijeva, kakor so apneni dušik in kalijeva sol. Njej najljubše dušično gnojilo je pa čilski soliter, ki jo spravi do najbujnejše rasti; žal da je dandanes tako drag. Mešano gnojilo nitrofoska, sestavljeno iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli, je tudi zelo dobro, toda moramo ga trositi v večjih množinah, najmanj 300 kg na oral, če hočemo z njim doseči uspeh. Najbogatejše pridelke pa dosežemo, če gnojimo s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili, kar se še dandanes izplača na tistih

kmetijskih gospodarstvih, ki oddajajo mleko ali prašiče po primerni ceni.

Dobra priprava zemlje za pesa je nujno potrebna. Že jeseni pognojimo za njo določeno njivo s hlevskim gnojem, jo globoko preorjemo in pustimo čez zimo v odprtih brazdah. Spomladi je zemlja ozelenela plevela. Tedaj jo ob sončnem dnevu prevlečemo z brazdo, da uničimo mlade plevelne rastline, s čimer si pozneje pri pletvi prihranimo mnogo dela. Obenem uredimo njivo za setev ali saditev. Navadno jo sejemo pri nas na gredice in si vzgojimo sadike, ki jih potem presadimo na njivo. Vobče pa jo je bolje sejati naravnost na stalni prostor v vrste in jo pozneje razredčiti. Na mesto posejana pesa hitreje odraste in bolje obrodi, potrebno pa je več semena.

Setev ali saditev se naj izvede v vrste vsaj 40 cm široke, da si olajšamo obdelovanje. Pri saditvi sadik naj bodo te v vrsti za čevelj narazen. Prednost saditve obstoji v tem, ker vzgojimo rastline pravočasno in lahko gojimo pesa kot strniščni sadež po ječmenu. Tedaj pa ji moramo gnojiti z dobro uležanim hlevskim gnojem ali gnojnico, da se do jeseni odebeli. Pri saditvi je koristno korenine sadik namočiti v gosti kaši iz ilovice in kravjeka, da se lažje primejo in dobijo takoj v začetku nekaj hrane.

Gnojenje pese je zelo važno. Največ zaleže dobro vzgojen hlevski gnoj; pri jesenskem gnojenju je lahko manj vdelan. Pri gnojnici je koristno jo nekoliko razredčiti ter z njo polivati rastline večkrat, ko so že nekoliko odrastle, in to pred dežjem ali ob dežju. Dobro uporab-

ljena gnojnica dela na pesi čudeže. Pri uporabi umetnih gnojil moramo različno postopati. Apneni dušik potrosimo vsaj 14 dni pred setvijo ali saditvijo in ga zavlečemo z brano, da ne oškoduje mladih sadik. Nitrofoskal zabranamo prav tako. Kalijevo sol in superfosfat raztrosimo po njivi preden poravnamo brazde in pri-

pravimo tla za saditev ali setev, da se dobro zmešata z zemljo. Cilski soliter damo že rastočim rastlinam v dveh obdobjih: prvič ko je setev 3—5 cm visoka, drugič tri tedne pozneje pri okopavanju. Ker je pa to gnojilo predrago, ga nadomestimo z domačo gnojnico, ki doseže skoro isti uspeh. (Nadaljevanje prihodnjic.)

Pridelovanje lucerne

Le malo je krmskih rastlin, ki bi se nam tako izplačale pridelovati kakor lucerna ali nemška detelja. Navadno nam traja lucernišče toliko časa kakor menjalni travnik, je pa med obema tale razlika, da ni treba lucernišču gnojiti z dušičnimi gnojili — s hlevskim gnojem in gnojnico. Kdor torej lahko prideluje lucerno, prihrani hlevski gnoj za okopavine in stalne travnike, katerim je hlevski gnoj potreben. Nadalje prenaša lucerna mnogo boljše sušo kakor katera koli druga rastlina, ker si lahko poišče vlago s svojimi globokimi koreninami v zemeljskih plasteh, do katerih ne pride zlepa suša. Zato bi jo morali sejati in pridelovati več zlasti na Dolenjskem, v Beli krajini itd., kjer mine le malokatero leto brez suše. Tudi pridelki lucerne so precejšnji. Lucerna navadno prekaša v pridelku domačo (črno) deteljo in se večinoma kosa v pridelku tudi z dobro pognojenim menjalnim travnikom. Po krmški vrednosti in kakovosti pridelkov pa nadkriljuje oba, deteljišče in menjalni travnik. Saj je lahko v pravočasno košenem, skrbno posušenem in pospravljenem lucerninem senu 10 do 12% dragocene beljakovine. Če primerjamo glede kakovosti lucernino seno s senom iz bolj oskrbovanega, pognojenega in pravočasno pokošenega travnika, je v lucerninem senu trikrat do štirikrat toliko beljakovin, kakor pa v omenjenem travniškem senu. Lahko trdimo, da se lucerna glede beljakovin približuje takšnim močnim krmilom, kakor so na pr. otrobi. Zato pa lahko dosežemo s krmljenjem lucerninega sena, ki ga mešamo pozimi s količkaj dobrim travniškim senom, na

pr. pri mlečnih kravah, za naše razmere že precejšnjo mlečnost tudi brez vsakih močnih krmil. Radi tega bi morali misliti v današnjih časih na pridelovanje lucerne zlasti tudi po takšnih krajih, kjer ni dovolj dobrih travnikov, kakor hitro so razmere za pridelovanje lucerne ugodne. Pa ne le za mlečne krave, tudi za mlado govedo, mlade prašiče, doječe svinje itd. je sveža ali posušena lucerna izvrstno krmilo. So pa še razne druge prednosti, ki jih nam nudi lucerna. Ona zrahlja zemljo v spodnjih plasteh, dalje obogati zemljo z najdražjo rastlinsko hranilno snovjo, dušikom, zatre plevel itd., kar vse pride v dobro rastlini, ki jo posejemo za lucerno.

Radi velikih ugodnosti, ki jih nam nudi lucerna, bi bilo vsekakor umestno, da bi jo pridelovali v večji meri kakor dozdej povsod, kjer so za njo ugodna tla. Lucerna je večletna rastlina. Ni pa s tem rečeno, da se je morda ne splača sejati tudi samo za par let, kakor hitro nam lahko donaja dobre pridelke. Lucerna uspeva skorajda v vsaki zemlji, v kateri je spodnja plast prepustljiva, kjer zemlja ni mokra in močvirna in kjer je podtalna voda v zadostni globočini. V suhih, gruščnatih legah, kjer morda ne uspeva domača (črna) detelja, jo lucerna zelo dobro nadomestuje. Tudi zemlja pravkar opuščenih in za zopetno obnovo določenih vinogradov je lucerni zelo pogodu. Vinogradniška zemlja se po lucerni izvrstno odpočije in zboljša ter da za nameček prav lepe pridelke lucerne; marsikateri vinogradnik začne pri bujni rašči lucerne v vinogradu razmišljati, če mu ne bi morda nesla več lucerna ka-

kor pa vinska trta. Je pa lucerna, ki tudi zahteva čisto, dobro in globoko zrahljano ter temeljito pognojeno zemljo. Zato pa nikar ne sejmo lucerne v zane-marjeno njivsko zemljo in morda v šele preorano travniško zemljo. Najbolje pripravimo zemljo za lucerno, če jo sejemo za krompirjem ali krmsko peso, ki sta bila dobro oskrbovana. Ako ni v zemlji dovolj apna, ga moramo spraviti v zemljo v obilici ali na založbo, ko pridelujemo v njej krompir ali krmsko peso, da ima apno dovolj časa preiti tudi v globlje zemeljske plasti, ki so za rast lucerne najbolj važne. Pa tudi obilo fosforove kisline in prav tako kalija potrebuje lucerna za svojo raščo. Zato ji gnojimo že pred setvijo z vsaj 400 kg superfosfata ali Thomasove žlindre in z 250—300 kg 40% kalijeve soli na hektar. Kakor z apnom se priporoča tudi s temi gnojili gnojiti na založbo. Kakor za vsako njivsko rastlino je tudi za uspeh lucerne važno, da ji prav gnojimo, kar pa je mogoče le, če damo zemljo preiskati. Po preiskavi zemlje zvemo, koliko je

treba apna, fosforove kisline in kalija in na tej podlagi določimo potrebne količine gnojil. S takšno preiskavo si lahko tudi prihranimo veliko denarja, ki bi ga morda sicer izdali za gnojila. Pri setvi na široko rabimo na hektar 30—35 kg čistega lucerninega semena. Manjša napaka je pregosta kakor pa preredka setev lucerne. V dobro pripravljeno in pognojeno zemljo posejemo lucerno šele tedaj, ko se je zemlja že ugrela in se ni več bati pozne slane. Ako je zemlja čista in ne v presuhi legi, potem sejemo lucerno najboljše samo zase. Ako pa je nevarno, da bi v premalo pripravljeni in očiščeni zemlji utegnil plevel škodovati mladi lucerni, potem posejemo lucerno med redko jarino, med ječmen ali ovse. V bolj sušnih krajih ima v tem pogledu vsekakor ječmen prednost pred ovsem, ki potrebuje za vzklitev mnogo vlage. Eno ali drugo zaščitno rastlino moramo pokositi še zeleno in o pravem času, ker bi se sicer mlada lucerna med njo zadušila radi pomanjkanja zraka in svetlobe. P.

Kdaj in kako pripravljaj nastilj?

Za nastilj je slama najboljša. Pri nas pa ne pridelamo toliko slame, da bi zadostovala za nastiljanje živini skozi celo leto, tudi če bi jo porabili samo za nastiljanje. Tudi smo mnogokrat prisiljeni uporabiti slamo za krmljenje živine radi suše, poplave ali drugih elementarnih nezgod, ki nam uničijo krmske in druge pridelke. Ker nimamo torej dovolj slame za nastilj, si pomagamo pri nas največ z listjem raznega listnega drevja za nastiljanje živali. Dalje pride v to v poštev tudi posušeno praproetje in vresje.

Nabiranje in spravljane tega nastilja pa je zelo odvisno od vremena. Ako ostane jesen dolgo časa lepa in topla, začne padati listje šele pozno z dreves. Med tem pa že lahko preneha tudi lepo vreme, začne jesensko deževje, postane hladno, zapade sneg, listniki in steljniki pa ostanejo prazni. Dokler je kaj slame, si vsakdo pomaga z njo. Ko pa zmanjka

slame, ostanejo vse živali brez nastilja. Živina je v hlevu umazana in brez toplega ležišča, zunaj pa zmrzuje in pritiska zima, gnojniki pa ostanejo prazni.

Kako si pomagajmo, da ne ostanemo brez nastilja? Menimo, da bi bilo najboljše tako, da bi si vsakdo grabil listje, kolikor ga potrebuje za svojo živino, ne samo jeseni, pač pa tudi pozimi in spomladi ob ugodnem vremenu.

Pri napravljanju nastilja pa naj ima pred očmi vedno vso ono množino listja ali drugovrstnega nastilja, kolikor ga potrebuje za nastiljanje živine v enem cellem letu in ne samo za zimo ali samo za poletje. Če na pr. spravi nekdo zdaj toliko listja v svoje listnjake, kolikor ga potrebuje za nastiljanje vsi svoji živini od aprila 1934 pa do aprila 1935, ne bo prišel prihodnjo zimo v zadrego za nastilj, tudi če mu ne bo mogoče napraviti nikakega listja več jeseni radi neugod-

nega vremena. Ako bo pa jesen ugodna za napravo listja, naj takrat popolni svoje zaloge vsaj v toliko, da mu bo vse listje zadostovalo ne samo do spomladi 1935, temveč do jeseni 1935, torej zopet

za eno celo leto. Če bo tako uporabil vsako ugodno priliko za napravo nastilja in vsakokrat popolnil svoje zaloge za nastilj za leto naprej, bo le redkokdaj prišel še v zadrego za nastilj. P.

Kako prideš do dobrih jajčaric?

Slovenska gospodinja kur ne redi za zabavo, ampak hoče od njih v prvi vrsti čim več jajec. Zato je popolnoma naravno, da bodo vzbudile pri nji resnično zanimanje in skrbno nego samo dobre jajčarice. Kajti samo take kokoši ji poplačajo trud in pa stroške, ki jih ima z njimi. Danes so pute po naših dvoriščih slabe jajčarice; saj dobivate od njih povprečno samo po 75 jajc na leto. Če le majčkeno vzamete svinčnik v roke, boste našle, da je to mnogo premalo, da s temi jajci kokoš ne plača niti svoje hrane. Kakor računajo, mora znesti kura, da si zasluži pičo, najmanj 80 jajc na leto.

A to je za nas premalo; da boste imele gospodinje od svojih živali tukaj kaj dobička, morate dobiti od njih povprečno vsaj po 150 jajc na leto. Seveda jih bo marsikaka izbrana žival znesla tudi več, po 200 in čez. Dobro pomnimo tudi to-le: Kura znese največ jajc prvo in drugo leto, tretje že bistveno manj. Ob pravilnem krmljenju morate dobiti prvi dve leti okoli 300 jajc. V tretjem letu je pa najboljše, ako približno 2 in pol leta stare kokoši nekoliko opitate in prodaste za meso.

Da pridete do res dobrih jajčaric, je pa poleg pravilne piče nujno potrebno tudi odbiranje najboljših živali, t. zv. selekcija. Kokoši morate imeti stalno pod nadzorstvom (kontrolno), da ste si ob koncu leta popolnoma na jasnem, kaj premora ta in kaj ona žival. V ta namen denite vsaki kuri na nogo obroček s številko; vsaka kokoš ima svojo številko.

Druga potrebna naprava za kontrolno je pa zaklopno gnezdo. To je zelo preprosta reč, ki vam jo napravi najnavadnejši mizar, ki jo je le enkrat videl in premeril. Kokoš gre v odprto gnezdo, ko je pa v njem, se zaklopno gnezdo samo

zapre za njo. Kadar znese, kljuje po vratcih ali kokodaka, gospodinja odpre vratca, pogleda številko na nogi, kuro izpusti, številko pa zapiše na jajce. Navadno zaznamujemo na jajcu tudi dan (datum) in ga spravimo v določeno posodo. Zvečer prenesemo vsa jajca v shrambo in jih vpišemo v posebno knjigo. Tukaj so vpisane kure po številkah, poleg vsake pa 30 ali 31 okenc, kolikor ima pač dotični mesec dni. Koncem meseca seštejemo jajca vsake kure in isto storimo ob koncu leta. Tako imamo pred seboj jasno sliko o rodovitnosti svojih kokoši. Naše stremljenje gre za tem, da privzgojimo kokoši, ki bodo nanesele čez leto okrog 150 jajc. Zato odstranimo takoj prvo leto vse tiste živali, ki so izlegle manj kakor 80 jajc. To najmanjše število, ta minimum bo vsako leto večji.

Kokošje leto se prične s 1. novembrom, ker prično v aprilu izvaljene jajčice nesti v tem mesecu. Za dobro kontrolo so zaklopna gnezda nujno potrebna. Čisto gotovo je, da pravih uspehov pri kokošjereji ne bomo dosegli, dokler vsaj večje število gospodinj ne vpelje stroge kontrole v svoji kurji družini. Seveda se marsikaka gospodinja ne bo lotila tega dela, bodisi da res nima časa, ali pa jo ovirajo kake druge okoliščine. Zato je toliko bolj razveseljivo, da so se lotili nekateri večji naši perutninarji — naslove sporočimo, kadar pride čas — tega prepotrebnege dela, od katerega bo imela v doglednem času vsa naša dežela, da, vsa država veliko korist. Bog daj, da bi mogli čez nekaj let tudi pri nas pokazati take uspehe, s kakršnimi se že danes ponašajo kokošjereji, združeni v vzhodno-pruski rodovniški zvezi. Na posestvu Metgeten je bilo zbranih od 1. novembra 1931 pa do 30. septembra 1932 veliko

število v rodovnik vpisanih kur, in te so znesle v 11 mesecih:

	število jajc	povpr. teža v gramih
orpingtonke	171.2	61.2
plimetke	159.8	55.5
rodajlendke	186.2	59.0
leghorn	200.9	59.0
italijanke	196.3	57.4

V jesensko zimskem času, torej od 1. novembra 1931 do 29. februarja 1932 so znesle:

	število jajc	povpr. teža v gramih
orpingtonke	54.6	58.9
plimetke	54.1	53.1
rodajlendke	56.0	57.1
leghorn	66.5	59.0
italijanke	62.8	55.3

Ob koncu preizkušnje so tehtale živali povprečno:

orpingtonke	2.541 kg
plimetke	2.600 kg
rodajlendke	2.746 kg
italijanke	1.888 kg
leghorn	1.811 kg

Kvočilo je: orpingtonk 60.9%, plimetk

61.9%, rodajlendk 31.8%, leghorn samc 6.0%, a italijank celo samo 2.2%.

Če pomislimo, da je zima v Vzhodni Prusiji dolga in ostra, moramo reči, da so gorenji uspehi kokošjerejcev prvovrstni. Pri izbiranju plemenskih živali v jeseni leta 1932. je bilo vpisanih v rodovnik, ki so znesle povprečno (drugo število označuje, koliko od tega v zimskem času) jajc:

136 rumen. orpingtonk	158.7	45.3
35 belih orpingtonk	164.5	51.7
230 plimetk	163.7	46.2
150 rodajlendk	192.1	61.2
1372 leghorn	206.4	62.8
276 italijank	155.1	50.2

Pri nas se pa dobijo ljudje, ki rodovnika sploh ne vodijo in vendar ponujajo po nadnormalnih cenah jajca lastne prireje, češ, da so od kokoši, ki zneso letno okoli 250 jajc (pri leghorn) ali pa vsaj 180 jajc (pri plimetkah). Ljudje, ki si bodo kupili jajce od takih ljudi, bodo seveda v kratkem razočarani in bodo izgubili še tisto troho zaupanja v rentabilno kokošjerejo, ki so jo imeli morebiti doslej.

F. P.

V KRALJESTU GOSPODINJE

KUHINJA

Karfijolina juha. Karfijolino glavico razdelim na posamezne cvetke. Štoričke razrežem na kocke ter oboje pristavim z mrzlo vodo. Ko nekaj časa vre, naredim prežganje, ga razredčim z vodo ter zabelim z njim karfijolino juho. Potem kuham juho še toliko časa, da se cvetke in kocke zmehčajo. Kot za kuho napravim vlite rezance ali pa zlijem juho na popečene in na kocke razrezane žemljice.

Karfijola s krompirjem kot samostojna jed. Razdeljeno karfijolo skuham v slani vodi. Kuhano odcedim. Plitvo skledo namažem s surovim maslom. V sredino skledo naložim karfijolo. Okrog karfijole narežem kake tri kuhane, oluplje-

ne in še gorke krompirje. Po vrhu karfijole in krompirja polijem osminko n- tra kisle osoljene smetane. Nato denem za četrte ure v pečico. Okrasim pečeno še s par »volovskimi očesi«.

Karfijolina juha s krompirjem. Karfijolo skuham in zabelim kakor zgoraj. Posebej skuham primerno mncžino na kocke razrezanega krompirja. Za duh mu pridenem drobno zrezanega zelenega peteršilja, droben strok s soljo strlega česna, vršiček majarona in lavorov list. Ko je oboje kuhano, zmešam skupaj, malo okisam ter pustim še nekaj čase vreti. Kisanje lahko tudi opustim.

»Volovsko oko« pečeno. Mast za »volovsko oko« mora biti zelo vroča. V to ubijem posamezna jajca, jih osolim in malo popopram. Ko se beljak strdi, so jajca pripravljena za uporabo.

»Volovsko oko« kuhano. Zajemalko segrejem v vreli juhi. V njo ubijem eno jajce ter v vreli vodi skuham toliko, da je beljak strjen, rumenjak pa ostane mehek. To ponavljam toliko časa, da je določeno število jajc kuhano.

Ocvrta karfijola. Surovo karfijolo razdelim na enake, kot jajce velike kose. Te skuham v slani vodi, a ne prenehko. Odcejene pustim, da se osuše. Osušene povaljam v jajcu in drobtinah ter jih na razbeljeni masti lepo rumeno ocvrem. Ocvrte lepo zložim v skledo ali na krožnik, ob strani pa ozaljšam z majhnimi vršički ocvrtega zelenega peteršilja.

Zabeljena karfijola. Celo glavico karfijole skuham v slani vodi. Ko je kuhana, jo odcedim, potresem z drobtinami in zabelim s surovim maslom.

O časopismem papirju

Ko sem v eni zadnjih številčk »Domoljuba« brala članek o »pomivanju mastne kuhinjske posode«, sem se nehote spomnila na časopisni papir, ki je neprecenljive vrednosti za vsako gospodinjstvo. V vsaki kuhinji bi ga morali imeti kar na kupe. Morda se bo ta trditve zdela komu neverjetna, zato pa bom skušala pojasniti njegovo vsestransko uporabnost.

Po tiskarski črnini je časopisni papir prepojen s petrolejem, ki ga v zvezi z njegovo mehko delo prabnega za čiščenje.

Zelo zamazana kuhinjska posoda, ki je mastna in se je drže ostanki jedi, se dá v sami vodi težko oprati. Tako posodo poskusite enkrat obrisati najprvo s časopisnim papirjem, nato pa jo, kot ponavadi, operite v vroči vodi, pa bodele videle, da je ta trditev utemeljena. Ponve, v katerih ste pekli, naj se ne perejo preveč z vodo, ker je znano, da se v dobro prepečeni ponvi peče najbolje. Temeljito jo obrišite s časopisnim papirjem. Če sajaste lonce zdrgnete s časopisnim papirjem, ne bodele imeli črnih rok, ne umazane vode in prihranite tudi na cunjah.

Likalnik in druge take predmete, ki so izpostavljeni rji, zdrgnemo ravno tako s tem neutrudnim pomagačem. Petrolej, s katerim je časopisni papir prepojen, odstrani rjo, seveda, če se ta ni razpasla že par na debelo.

Za okna in ogledala si ne morete želeči boljšega čistila, kot je ravno časopisni papir. Zmečkate ga v kepe in z njimi drgnete po steklu; uspeh je gotov. V mastne steklenice nasujemo na drobne koščke strgan časopisni papir, prilijemo malo mlačne vode ter krepko stresamo steklenico z rokami. Pustimo stati nekaj ur in, ko izlijemo vse ven, je steklenica čista.

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

g Mariborski živinski sejem 10 aprila. Prigon na ta sejem je znašal 15 konj, 16 bikov, 112 volov, 346 krav, 9 telet. skupaj 498 glav. Povprečne cene za kg žive teže so dosegli: debeli voli 3—4 Din, poldebili 2—2.50 Din, vprežni voli 2—3.50 Din, biki za klanje 3—3.50 Din, klavne krave debele 3—3.50 Din, plemenske krave 1.50—2.50 Din, krave za klobasarje 1.50—2 Din, molzne in breje krave 2—2.50 Din, mlada živina 3.25—4

Din, teleta 4.50—5 Din. Kupčija je bila precej živahna in prodanih je bilo 306 glav. — Mesne cene so bile: volovsko meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—14 Din, II. vrste 6—10 Din, svinjsko meso sveže 10 do 16 Din kg.

g Ptujski prašičji sejem 11. aprila. Pripeljali so sejmarji 331 prašičev, od katerih so prodali 134 glav. Cene so ostale neizpremenjene in so beležili za 1 kg žive teže pršutarji 5.50—6 Din, polmast-

ni 6—7 Din, plemenčki 6.50—7 Din, 1 kg mrtve teže 9 Din. Pujski za rejo, stari 6—8 tednov, po kosu in kakovosti od 100—150 Din.

g Mariborski prašičji sejem 13. aprila. Na ta sejm so prašičerejci pripeljali 262 prašičev, od katerih so prodali 137. Kupčija je bila dobra in cene naslednje: 5—6 tednov stari pujski po 90—100 Din kos, 6—9 tednov stari 150—190 Din, 3 do 4 mesece stari 250—280 Din, 5—7 mesecev 320—350 Din, 8—10 mesečni 450—500 Din, enoletni 650—700 Din. Kilogram žive teže 6.50—7 Din, mrtve teže 9—10 Din.

RAZNO

g Presežek pšenice. Mednarodni kmetijski urad v Rimu ceni lansko letino pšenice na 960 milijonov stotov (leta 1932 jo je bilo 1015 milijonov stotov). V tej množini ni vpoštevana niti Rusija, niti Kitajska. Rusko produkcijo cenijo na 277 (202 leta 1932) milijonov stotov. Od svetovne produkcije je za izvoz na razpolago 297 (358) milijonov stotov, dočim znašajo potrebe uvoznških držav Evrope od februarja do julija 50 milijonov stotov. Za konec gospod. leta 1933/34 znaša presežek izvoznških držav 155 (186) milijonov stotov. Letos se je v Evropi s pšenico posejana površina zmanjšala za pol milijonov hektarov. — Iz teh podatkov je razvidno, da še nekoliko let ni pričakovati ravnotežja v proizvodnji pšenice. V Rimu pa zboruje mednarodna konferenca o pšenici, ki se bavi s položajem na svetovnem trgu, nastalem po londonskem sporazumu. Največ pa razpravlja o dvigu cen pšenice.

g Vinarski kongres v Mariboru. Visko društvo za dravsko banovino priredi 26. in 27. maja v Mariboru vinarski kongres po sledečem razporedi. V soboto popoldne bodo imeli sejo glavni odbor in delegati vinarskih podružnic, nato bo občni zbor društva. V nedeljo, dne 27. maja bo vinarski kongres s temile referati: Obnova vinogradov, vprašanje pridelovanja in prodaje namiz. grozdja, svetovni in domači vinski trg, zatiranje trsnih škodljivcev. Popoldne bo ogled vi-

narske šole v Mariboru ter banovinske trsnice in drevsnice v Pekrah, v ponedeljek ogled vinogradov v Slovenski Bistrici in Konjicah. Za izlete se je treba prijaviti Vinarskemu društvu. Polovična vožnja po železnici je zaprosena.

g Krompir bomo izvažali na Češko. Češkoslovaško kmetijsko ministrstvo je dovolilo v letu 1934 uvoz krompirja v Češkoslovaško iz naše države, Italije in Madjarske, ker so te države izpolnile pogoje naredbe češkoslovaške vlade iz leta 1925. Uvoz krompirja iz Holandije, Nemčije, Poljske in Avstrije se dovoli samo v utemeljenih primerih po posebni odobritvi čl. ministrstva za kmetijstvo v sporazumu z ministrom trgovine.

CENE

g Žitno tržišče. Položaj na žitnem trgu se je zadnje dni nekoliko izboljšal, ker so ponudbe proizvajalcev nekoliko večje; cene se pa niso znatno spremenile, četudi kažejo znake popuščanja. V Vojvodini postaja kupčija bolj živahna, ker pokupi Privil. izvozna družba vso pšenico, kar jo prihaja na trg, za izvoz v Avstrijo. Cene bačke pšenice, 80 kg težke, notirajo po 105 Din za 100 kg, banatska 77 kg težka po 98—100 Din. — Pri sedanjih trgovskih pogajanjih z Nemčijo se je stavila od naše strani tudi zahteva po uvozu naše pšenice v to državo. Toda za to blago Nemčija ne prihaja v poštev, ker ima sama pšenice več kot dovolj, da jo celo izvaža. — Koruza se živahno izvaža, domača kupčija pa je slaba. Banatsko blago je dobro, v ostalih krajih blizu Donave pa manj zadovoljivo. Cene stalne, Času primerno suho blago za mletev sposobno stane v okolici Novega Sada po 70—72.50 Din za 100 kg, v Sisku 90 Din. Predvidoma bo z Nemčijo dosežen sporazum za naš izvoz koruze, bati se je pa, da bodo protikoncesije od naše strani prevelike. — Moka je v ceni popustila in stane v mlinih po 190—200 Din za 100 kg.

Nihče ne gleda svojih napak s povečalnim steklom.

Povej mi kak časnik čitaš in jaz ti bom povedal, kdo si.

PRAVNI NASVETI

Tatvina. J. L. B. Pred 10 leti Vam je bil ukraden predmet v vrednosti 150—200 Din. Sedaj ste ta predmet dobili povrnjen in je dotična oseba priznala tatvino. Vprašate, če lahko zahtevate kaznovanje te osebe radi tatvine. — Če je bil predmet ukraden iz zaklenjenega prostora, tako da je tat moral vlomiti, potem je to hudodelstvo, ki zastara v 10 letih. Če pa ni bilo vlomljeno, ie le prestop, ki zastara v dveh letih.

Sporna pot. P. Ž. Š. L. Vaša hiša uporablja jako pot po sosedovem svetu čez 100 let in ste pot tudi redno popravljali. Pred 6 leti je prevzel sosedno posestvo novi gospodar, ki vam pot brani na razne načine: koplje jarke, dela pregraje in kar vi proti popravljate, to on razdere, češ, da on plačuje davek od tega sveta in da ne pusti po svojem popravljati. Ob slabem vremenu uporablja to pot tudi sosed sam, zato da se pot še bolj kvari. Kako temu odpomoči. — V istem obsegu, kakor ste v zadnjih 30 letih izvrševali svojo priposostvovano služnostno pravico vožnje, smete tudi sedaj to pravico izvrševati. Vsi, ki to pot uporabljajo, so dolžni sorazmerno prispevati za vzdrževanje in popraviljanje poti. Če vam to sosed brani, ga boste pač morali tožiti. Predno tožite, dajte soseda poklicati na pečat pred sodnika; morda bo pa verjel sodniku in si prihranil stroške brezupne pravde.

Pešpot. K. O. P. K. K farni cerkvi pelje pešpot, ki jo uporabljata dve vasi že 100 let. Sedaj pa je novi lastnik zemljišča, po katerem pelje pot, napravil plot iz desk s prelazom, preko katerega stari ljudje težko pridejo in je takim pot zelo otežkočena. Ali to sme storiti? — Če še ni preteklo 30 dni, odkar je napravljen plot s prelazom, bi lahko vsi dosedanjí upravičenci tožili lastnika zemljišča radi motenja posesti. Najboljše bo, da se sporazumete in da namesto prelaza da napraviti posestnik v plotu vrata za prehod ljudi, da ne bodo bolelni in starci oškodovani.

Zgradarina. F. P. V. Motite se, ko trdite, da zgradarino plačujete od zidarskega dela. Zgradarina se plačuje od hiše, a ne od dela. Oproščeni po postavi ne morete biti plačevanja zgradarine, ker niste izključno kmetovalec. Samo stavbe, v katerih prebivajo kmetovalci, so oproščene tega davka. Če mislite, da vam je previsoko odmerjena, vložite pritožbo pri davčni upravi, ko prejmete plačilni nalog.

Kako bi postal vojak? M. F. C. Pri naboru so vas spoznali za časno nesposobnega in bi vseeno radi bili vojak. Kaj treba storiti? — Če nimate posebnih napak, pridno natepavajte žganje in močnik, pa boste morda pri prihodnjem na-

boru že tak junak, da vam bodo z veseljem oblekli »suknjo belo« in vas na vašo prošnjo poslali k mornarici.

Zaščita posojilnic in vlagatelj. M. Š. B. Če je izšel kakšen zakon o zaščiti vlagatelj, ki imajo svoje prihranke v hranilnicah, vprašujete in kako priti do denarja. — Ako res čitate naš list, ste našli že odgovor na to vprašanje. Če se hranilnica, v kateri imate denar, ni poslužila zaščite, vam mora izplačati, drugače jo lahko tožite. Ako se je hranilnica poslužila zaščite in zaprosila za odložitev plačil, bo morala izplačati vloge po načrtu, ki ga ji bo odobrili ministrski svet. Odložitev plačil se sme dovoliti največ za pet let. Izjemoma lahko dovoli ministrski svet daljši rok.

Plot ob njivi. G. A. M. Sosed je napravil ob vaši njivi plot in ga je postavil točno na mejo, tako, da sedaj ne morete ob njegovi strani orati, kakor se je oralo že od nekdaj. Kaj storiti? Ako ste imeli že od nekdaj pravico pri oranju ob meji hoditi ali živino goniti po sosedovem svetu, vam te pravice ne sme samovoljno vzeti. Ako vaši opomini ne zaležejo, ne preostane drugo, kakor tožba, da si obvarujete staro pravico. Ograjo bi moral pač tako postaviti, da vas pri oranju ne bi ovirala.

B. L. S. Sosed zahteva, da plot, ki ste ga postavili ob njegovi njivi, za pol metra umaknete od meje, da bo mogla pri oranju hoditi živina za mejo. Ali ima prav? — Velja isto, kar smo povedali pod naslovom »Plot ob njivi«. Če ima sosed že priposostvovano pravico goniti živino po vašem svetu, mu te pravice ne morete samolastno vzeti!

Zavarovanje delavcev pri mlatilnici. A. D. V. Po postavi je lastnik mlatilnice in drugih poljedelskih strojev, ki se gonijo z elementarno silo (ognjem, vodo, paro, svetilnim plinom, razgretim zrakom, z elektriko) ali živalsko vprego, dolžan zavarovati delavce, ki se uporabljajo pri teh strojih. Zato se mora plačati zavarovalnina za število dni, kolikor dni se ti stroji uporabljajo. Izgovor, da je lastnik vedno sam vlagatelj, vas ne bo rešil plačevanja zavarovalnine.

Izplačilo zaslužka. A. K. T. Zaslužek lahko zahtevate od onega, ki ga vam je dolžan izplačati. Ako ga je gospodar izplačal brez vaše vednosti in privoljenja tretji osebi, ki je denar zapravila, ga je zapravila na gospodarjevo odgovornost. Vi imate pravico plačilo zahtevati od gospodarja, ta naj pa sam gleda, da dobi od one osebe denar nazaj. Lahko to osebo ovadi državnemu pravdnštvu radi poneverbe.

Naročajte »Domoljuba«!